

Walsjärwen pitäjän

Kylänjärjestys.

1:n §.

Kunnallishallituksen ja paikkakunnan poliisin valtuutuksen auttamiseksi, pitäjä jaetaan hoitopiireihin tahi kyläkuntiin, siten että joka kylä kaikkine siihen, viimeksi tehdyn maastirjan mukaan, kuuluvine taloineen ja tiluksineen, on eriytyinen kyläkunta, niinkuin Uusikylän, Wirkkilän, Päiväkitwen, Waalimon, koko Palokylän, koko Suontaka, Nousialan ja Hampalan kylät; mutta ne kylät kun yhteiseen on yksi piirikunta ovat: Alhola-Hirvisaari Alholan kyläkunta, Drawaniemi N:o 1 ja Puustinselä, Puustinselän kyläkunnaksi, Drawaniemi N:o 2, Laavola, Mannila ja Piikkilä, Laavolan kyläkunnaksi, Uosikkala, Turulila ja Böppölä Uosikkalan kyläkunnaksi, Nurmjärvi ja Saentylä Nurmjärwen kyläkunnaksi, Siparila ja Teppola N:o 2 Siparilan kyläkunnaksi, Teppola N:o 1, Lemmettylä, Liikola, Koivula ja Rimpala Lemmettylän kyläkunnaksi, Kirkkola ja Kahkala Kirkkolan piirikunnaksi, Tarpila ja Raumala Tarpilan piirikunnaksi, Miskala Penttilä, Ilmola ja Päivilä Penttilän kyläkunnaksi, Ruoppola ja Saavola Ruoppolan kyläkunnaksi, Walkeamatta ja Langila, Walkeamattkan kyläkunnaksi, Jutikkala ja Sarkola Jutikkalan kyläkunnaksi, Jauhola, Wunnukkala, Weikkola, Rostiala ja Lammin kerkkewari Kirkonmäen kyläkunnaksi.

2:n §.

Jokaisessa kyläkunnassa pitää löytyvän yksi kylänlaamamiehistö, jossa on esimies ja kaksi tahi neljä jäsentä, valitut yleisessä kunnallis-kokouksessa kolmeksi vuodeksi kerralleen niistä kyläkunnan talonpojista, jotka ovat rehellisestä

ja hyvästä käytöksestä tunnetut. Näin valitut, esimies ja jäsenet, jotka eivät ole kolmena edellisinä vuosina samallaikäisessä toimituksessa olleet, eivät ilmoita semmoista syytä, jota kunnalliskokous voisi otolliseksi katsoa, alkää peräytyä tätä toimitusta hoitaakseen ottamasta ja sen velvollisuuksia täyttämästä, uhkasakolla kahdesta neljäänkymmeneen hopea markkaan asti. Mutta jos kuoleman-kohtaus, muutto eli muu laillinen este ennen aikaa eroittaa esimiehen tai jäsenen tästä heidän toimituksestaan, on toinen eronneen sijaan jääneeksi ajaksi janotulla tavalla valittava.

3:s §.

Kyläkunta neuvotelee ja päättääkseen omasta hallinnostansa semmoisissa kysymyksissä, jotka eivät kuulu julkisen viraston eli tuomio-istuinten käyttö-alaan, niinkuin kyläiteistä ja siltain-teosta, yhteisten laiturien ja aituusten pitämisestä, ojitus-velvollisuuksista, raatelemaisten eläinten hävittämisestä, waiwaisten ja sairasten holhouksesta, lasten opetuksesta ja niihin, ynnä myös muihin, kyläkunnan yhteiseksi parhaaksi, menewistä maksuista.

4:s §.

Tämmöisissä suhteissa ja muutoinkin tarvittaessa on kylän-lautamiehistö velvoitettu kokouttamaan kyläkunnan arvalla, joka on esimiehen tallessa pidettävä ja hänen lähettämänä, määrätysjää järjestyksessä, kyläläisten tiedoksi saatettava, sakon uhalla, jos se laimin lyödyään, joka kerrasta kaksi markkaa; mutta joutuisiko arpa jonkun huolimattomuudesta hukkaan, sakoitettakoon hyypää kahdeksankymmenellä hopea markalla.

5:s §.

Arvan kieriettyä kyläkunnassa, pitää joka pereestä isännän itsensä eli hänen asianajajansa tuleman määrättyllä ajalla ja paikalla kyläkokoukseen. Sääkö ken pois, on hän velvoitettu kylänlautamiehistöltä tiedustamaan kokouksen päätöksiä ja kaskyjä, joita noudattakoon niinkuin kokouksessa olisi itse läsnä ollut.

6:s §.

Kylänkokouksia pidetään paraitaan pyhäpäivinä, ei kuitenkaan ennen kello 3 j. pp. Keskustelot niissä ovat suulliset, ja niitä johtaa kylänlautamiehistön esimies, joka myös esittää kysymyksiä, jotka ratkaistaan saman ääntö-luvun mukaan kuin kunnalliskouksessa; ja poisjääneet tyytyväät läsnäolewain päätöksiin.

7:s §.

Kylänlautamiehistön tarkoitus on auttaa kunnallislautakuntaa ja poliisia, näiden welvollisuuksiin kuuluvain asiain täytännössä kyläkunnassa, sekä muutoinkin, tätä kyläjärjestystä noudattaen, walwoa kyläkunnan yhteisiä talouden, järjestyksen ja hyvän voimin seikkoja. Ja on kylänlautamiehistöllä siis welvollisuutena:

1:ksi täyttää kunnallislautakunnan ja paikkakunnan poliisin lainmukaisia käskyjä;

2:ksi toimeen panna, mitä kylänkokous oikeuttansa myöten saattaa päättää;

3:ksi huolta pitää kyläteiden kunnollisesta ylläpidosta, ja jos kuka kutsuttuna ei tulisi tienteen, häntä niin kohdella kuin seuraamassa 8:sä §:ssä säädetään;

4:ksi niiden ohjeiden mukaan, jotka jo ovat voimassa eli toiste saatetaan säätää, toimittaa waiwaishoitoa piirisjansä;

5:ksi silmällä pitää irtonaisia henkiä, niin että he työllänsä rehellisesti elättävät itsensä, ja kun joku näyttää taipumusta huolettomuuteen, laiskuuteen ja irstaisuuteen, muistuttaa syyllistä hänen elämänsä pahoista seurauksista ja kehoittaa häntä wiereyteen ja siweelliseen elämänlaatuun;

6:ksi kun kyläkunnassa tawataan kulkiaimia, tuntematomia ja passittomia henkiä, ne heti wiedättää krumunni-mismiehen tykö, ja jos ken semmoisia henkiä suojelee, siitä nimismiehelle tiedon antaa;

7:ksi kerjäläisten mielossa kulkua estääksensä, käyttää tässä jälempänä 10:sä §:ssä määrättyjä keinoja;

8:ksi estää luvattomia henkiä puoskaroimasta tauteja

ja valmistamasta lääkitystä, ja semmoisen harjoittajat kruunun nimismiehelle ilmoittaa oikeuteen vedettäväksi;

9:ksi Ruppa eli Kansantaudin poistamiseksi, pitää tarkkaa waaria semmoisista kyläkunnassa olefwista irtonaista naisista ja miehistä, jotka ovat huononpuoleisesta elämänlaadusta tunnetut, ja jos joku tartunnaisesta on epäluulon alainen, melwoittaa hänet heti itsellensä hankkimaan terweyden todistus asianomaiselta lääkäriltä;

10:ksi Kulkutaudin tahi eläinruton ilmestyesssä, siitä wiivyttlemättä antaa tieto kunnallislautakunnan esimiehelle;

11:ksi lämpöisinä vuoden aikoina ja etenkin kulkutautien liikkuesja waroittaa asianomaisia talon ja perheenisäntiä tarkoin noudattamaan puhtautta kartanoisjansa ja niiden ympäristöllä, niin ettei turmeltuneen weden ja muiden mädänneiden aineitten läjiä pääse karttumaan, jotka pahentawat ja saastuttawat ilman;

12:ksi Walwoa waarinottamista kuolleiden eläinten raatoja maahan kaimettaessa, jota muihin paikkoihin ei saa tehdä ulkona asuinrylistä kuin semmoisiin, jotka ovat laiduinmaista erotetut, ja että raadot tulewat kolmen kynnärän sywyhdelle asetetuksi;

13:ksi annettuja ohjeita myöten olla neupolla ja työllä awullinen hukkuneiden ja walekuolleiden ihmisten kätetelyssä ja katsoa perään, ettei semmoisia milloinkaan ennen kolmen vuorokauden kuluttua heitetä ilman hoidotta, joskoin heidän henkiin saaminen ei heti onnistuisikaan;

14:ksi ihmisiä tawattaessa teillä eli ulkona huoneista ja kodista, joko kowasti sairastuneina eli wäkemistä juomista päihtyninä ja tykenemättöminä itsiänsä hoitamaan, tahi myös kuolleina, heti semmoiset korjata ja niihin toisiin ryhtyä, joihin asianhaarat syystä antawat; ja elkkään kukaan, jolta apua tähän pyydetään, laiminlyökö sitä antamasta wiiden markan uhalla;

15:ksi warattoman kyläkunnassa tultua heikko-päiseksi, huolta pitää hänen soweliaasta hoitamisesta ja hänestä kunnallis-lautakunnalle heti ilmoituksen toimittaa;

16:ksi pitäjässä woimassa olewan palosäännön mukaan

käytellä ja poistella kaikkia kohteuksia, jotka tulen vaaroja voivat vaivuttaa, niinkuin: a) tulisoiton pitämistä lyhydyn ajemesta; b) huonoja ja kehnosti tehtyjä uunია (tulipesiä), jommoisia kylänlautamiehistö on velkapaä särkeä käyttämätömiksi; ja c) tulen artojen rakennusten perustamista lähelle muita huoneita, jonka vuoksi rakennustöitä ei ole lupa aloittaa muihin kuin kylänlautamiehistön, yksissä neuvojn naapurien kanssa, möyntämiin ja osoittamiin paikkoihin, joissa tulen vaara wähin on;

17:ksi tulipaloja sattuesssa tarttua voimallisiin toimiin niiden sammuttamiseksi, walwoa sitä, että naapurit ja muut asianomaiset tekewät welvollisuutensa semmoisissa tilaisuuksissa, ja niin pian kuin sammutus on täytetty ja tuli lakannut, paikalla tutkia, mitenkä tuli on irti päässyt;

18:ksi pyytää saada salawiinan polttoa, kapakanpitoa ja juoppoutta estetyiksi, sekä yleensä kaikkia wäärin käytöksiä, jotka saattawat yleistä järjestystä ja turwallisuutta häiritä, niinkuin myös walwoa asetustien noudattamista eläinten rääkkäyksestä, luvattomasta metsästyksestä ja eläinten pyynnöstä, sekä kiellettyin kalanpyydyksien käyttämisestä ja semmoista kalastustapaa, joka kalain sikiämiselle on haitallinen; mutta jos kuka ei anna itseänsä ojentaa saaduista waroituksista, waan tavalla eli toisella jatkaa wallattomuutansa, semmoisen rikkojan, samoin kuin jokaisen wallattomuutta harjoittawan, yleiselle päällekantajalle ilmaista;

19:ksi julkisissa kokouksissa ylläpitää järjestystä ja siivoa käytöstä;

20:ksi tarffaudella walwoa kaswawan nuorison tapoja ja käytöstä;

21:ksi jokainen antaaän piivistänsä tietoja kinkeriluwisissa ja henkikirjoituksissa, niinkuin myös ollaan läsnä pidettävissä kunnalliskokouksissa sekä puhutaan niissä kyläkunnan puolesta, ellei kylänkokous ole semmoista toimistusta jollekulle toiselle eli muille uskonut;

22:ksi sattuwista tapaturmioista tahi tawattomista tapauksista kyläkunnassa toimittaa ilmoituksia kruununnimismiehelle;

23:ksi paremman lasten-hoidon saamuttamiseksi huolimattomille äiteille muistiin teroittaa sitä wahingollisuutta, joka seuraa pienten lasten syöttämisestä liikaista ja hapan-tuneista sarwista, niinkuin myös siitä, että heitä heitetään vähävoimaisten nunnien ja toisten lasten hoidettaviksi, joka woipi matkaansaattaa waaroja pienten lapsu-kaisten termeydelle ja elämälle;

24:ksi houkutuksella koettaa saada lumuntaitawien nuorten naisihmisten raffauttawutetuksi lasten opettamiseen, niin että heidän harrastuksensa kautta saataisiin kyläkouluja toimeen, joissa nämät nuoret naiset jaksaisivat nuorotellen opetusta sitä tarwitsewille lapsille;

25:ksi kehoituksilla ja esimerkeillä herättää halua ja mieltymystä parannettuihin maanwiljelyskeinoihin, karjanhoitoon, käsiteoksiin, kaswintarhan eli ryytimaan wiljelemiseen ja puitten istuttamiseen, samoin kuin myös puhtauteen ja järjestykseen talouden pidossa, warsinakin maidon kokoomisessa, säilyttämisessä ja woiksi firnuamisessa;

26:ksi sowing-istuimena kokea estää oikeuden käymisiä ehdotuksilla sowing-toimien ratkaisuun.

8:s §.

Jos joku laiminlyö täyttämästä, mitä kylänlautamiehistö eli kylänkokous tämän kyläjärjestyksen johdosta käskkee, olkaan kylänlautamiehistöllä walta laiminlyöjän tuomita jalkoon wiidestäkymmenestä pennistä kahteen hopea markkaan asti, sekä hänen kulungillansa teettää, mitä laiminlyöty on, ja maksun siitä heti wälittömästi toimittaa ulos otettavaksi ruununnimismieheltä.

9:s §.

Waiwaisheidossa on waarinotettava: vanhempain hoihousta kaipaawat pienet ja köyhät lapset sekä heikkopäiset, joilla ei ole itsellään waroja eikä semmoisia sukulaisia, jotka owat wellkapäät ja tilaisuudessa heistä huolta pitämään, jääwät toistaiseksi yhteisesti koko kunnan ja sen yhteisellä kulunkilla hoidettaviksi, jota vastaan huolenpito muista apua

tarwittawista on sen kyläkunnan eli waiwaishoito-piirin wel-
wollisuutena, johon he kuuluvat, jonka vuoksi kyläkunnan
tulee semmoisia köyhiä ja waiwaisia jäseniänsä, joilta työn-
kykyä kokonansa puuttuu, soweliaalla tavalla elättää, ja
joilla taas enemmän eli vähemmän työwoimia on, heille
mahdollisuutta myöten työnansion tilaisuutta hankkia.

10:s §.

Kerjuuta ei saa kukaan harjoittaa eikä auttaa. Kun
joku enemmän eli vähemmän työwoipa tawataan kerjää-
mässä, toimittakaan kylänlautamiehistö semmoisen pitem-
mäksi eli lyhemmäksi ajaksi asumaan jonkun luo, joka hän-
tä tahtoo työntekoon ottaa. Käykö (alailäinen) orpo-lapsi
miero, korjattaa kylänlautamiehistö hänet ja antakoon
jollekulle talolliselle hoidettawaksi, oikeudella semmoisen lap-
sen omanansa pitämään, siksi kun se on täyttänyt yksikol-
matta (21) vuotta, tahi niinkuin 10:s:ä §:ssä 1865 Pak-
kausjäännösissä myönnetty on. Se isäntä tahi emäntä, joka
avun antamisella auttaa kulkewain huolimattomain miero-
laisten kerjuuta, tulee kylänhallitukselta waroitettawaksi siitä
pahasta käytöksestä, ja joka ei tottele waroitusta, niin on
kylänhallituksella oikeus sakoittaa senkaltaista kahdella (2)
markalla, jotka sakot tulee ulosotettawaksi ruununnimismie-
heltä, ja tulee pantawaksi waiwaiskassaan.

11:s §.

Kylänlautamiehistön-esimies ja jäsenet noudattakoot
toimituksissansa kohtuutta ja siiveyttä.

12:s §.

Koukkaukset wastoin kylänlautamiehistön esimiestä tahi
jäseniä, heidän toimituksissansa, katsotaan samallaisiksi ri-
koksiksi kuin kunnallislautakunnan jäseniä kohtaan.

13:s §.

Elämäinen katjomus kylänlautamiehistön teoista tulee
kunnallislautakunnalle, joka näytetystä laiminlyönnistä eli

huolimattomuudesta wetäköön kylänlautamiehistön esimiehen eli jäsenen 2:s ja 3:s mainittuihin sakkoihin, jotka käyteen pitäjän waiwaisten hyväksi.

14:s §.

Muut sakot, joihin joku tulee tämän kyläjärjestyksen nojalla tuomituksi, jaetaan tasan asianomaisen kylänlautamiehistön ja waiwaisten välillä siinä kyläkunnassa, sekä suoritetaan, waroja puuttuessa, niinkuin 1865 Kunnallishallituksen Asetuksen 80 § näyttää.

15:s §.

Tuomioistuimen määräämistä sakot rikoksista, joita yleinen päällekantaja kylänlautamiehistön ilmoituksesta wetetään oikeuteen, annetaan kylänlautamiehistölle jutun omistajan osana, misjälä ei muuta asianomistajaa löydy.

16:s §.

Jos silta- ja jahtiwoutien wirat, tarkoitustansa wastaamattomina ja siis tarpeettomina, enemminkin eli myöhemmin lakkautetaan tulevaisuudeksi, on näihin wirkoihin kuuluva palkka jaettava kylänlautamiehistöjen esimiesten välillä.

17:s §.

Kun kylänkokouksen päätöksiin eli kylänlautamiehistön tekoihin ei tyydy, antakoon neljäntoista päivän kuluessa päätöksestä eli teosta walitus kunnalliskokoukselle, jonka heti tulee tutkia ja päättää asia.

18:s §.

Kolmanteen wakinaiseen yleiseen kunnalliskokoukseen, joka Joulukuussa vuosittain pidetään, tulkaat kaikki kylänlautamiehistöjen esimiehet ja jäsenet tiliä antamaan kylän kunnan waiwaistulungista sekä muista waroista, joita owat kantaneet, ja miten ne owat käytetyt. Silloin myös tutkitetaan, miten jokainen on melwollisuutensa täyttänyt. Tu-

leeko silloin ilmiin eli jos se yleisesti on tunnettu, että joku heistä on ollut huolimaton, annettakoon hänelle julkinen muistutus vasta toimittamaan velvollisuutensa suuremmalla huolenpidolla.

19:s §.

Wahvistuksen saatua, on tämä kylänjärjestys yhteisillä waroilla painettava ja yksi kappale siitä jokaiselle tilanhaltijalle pitäjässä jaettava.

Tämä kylänjärjestys on yleisessä kunnalliskokouksessa Wälsjärven pitäjässä kaikin puolin hyväksytty ja suostuttu noudatettavaksi tulewan vuoden alusta; joka tapahtui pitäjän kokouksessa Wälsjärven pitäjäntuvassa 21 päivä Lokakuuta 1871.

Kunnalliskokouksen puolesta:

Albert Wöman.

Gsmies.

Michel Wasuri.

M.

Anders Eukia.

(Puum.)

Thomas Laihanen.

L.

Matts Koskainen.

(Puum.)

Thomas Wister.

Bror Berndt Wöms.

